

Eesti Kaubandus Tööstuskoda
Estonian Chamber of Commerce and Industry

Sotsiaalministeerium
Gonsiori 29
15027 Tallinn

Teie 26. november 2012 nr 6.2-7/5873

Meie 06.12.2012 nr 4/299

Arvamuse esitamine börsiettevõtete nõukogus soolise tasakaalu parandamise direktiivi eelnõu kohta

Lugupeetud proua Tiiu Aro

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi Kaubanduskoda) tänab Sotsiaalministeeriumi võimaluse eest avaldada arvamust Euroopa Komisjoni ettepaneku (Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete seas ja sellega seotud meetmeid) kohta.

Kaubanduskoda on seisukohal, et naistele ja meestele tuleb tagada võrdsed võimalused põhiõiguste teostamisel, sh majandusotsuste tegemisel ning meie hinnangul on need võimalused ka täna loodud ja toimivad ning puuduvad seda pärssivad regulatsioonid. Seetõttu oleme veendunud, et sookvootide mistahes kujul kehtestamine ei ole mõistlik ega vajalik abinõu suurendamiseks naiste või meeste osalemist ettevõtete juhtimisel. Kokkuvõtvalt oleme sookvootide kehtestamise vastu järgmistel põhjustel:

1. Euroopa Komisjoni ettepanek tegeleks sisuliselt näilise ja kunstlikult tekitatud probleemi lahendamisega, mida reaalses ettevõtluses ei eksisteeri;
2. sookvootide kehtestamine piiraks ettevõtlusvabadust ja riivaks omandiõigust;
3. sookvootide kehtestamise näol oleks tegemist ilmselge ülereguleerimisega;
4. sookvoodid võivad negatiivse mõjuna kaasa tuua ühiskonnapoolse sildistamise;
5. ebavõrdse kohtlemise vastu ei peaks võitlema diskrimineerivate meetmetega;
6. sookvootide kehtestamine ja sellega kaasnev bürokraatia suurendaks põhjendamatult ettevõtete halduskoormust.

Järgnevalt esitame omapoolsed põhjalikumad selgitused, miks me ei pea mõistlikuks sookvootide kehtestamist ning oleme vastu Euroopa Komisjoni vastavasisulisel ettepanekule.

1. Euroopa Komisjoni ettepanek tegeleks sisuliselt näilise ja kunstlikult tekitatud probleemi lahendamise, mida reaalses ettevõtluses ei eksisteeri

Sookvootide kehtestamise eesmärgiks on suurendada märkimisväärselt naiste osalust ettevõtete juhtorganites kogu ELis. Euroopa Komisjon soovib sätestada miinimumeesmärgi, mille kohaselt 40 % kõikidest börsil noteeritud äriühingute nõukogu liikmetest peavad olema alaesindatud soost. Samuti tahetakse nõuda äriühingutelt, kellel on nõukogu liikmete seas väiksem alaesindatud soo osakaal, et nad kehtestaksid eelnevalt kindlaks määratud, selged, neutraalselt sõnastatud ja üheselt mõistetavad kriteeriumid kõnealuste ametikohtade täitmiseks kasutatavate valikumenetluste suhtes.

Kaubanduskoda on veendunud, et nt naiste osakaal ettevõtete juhtorganites ei ole väike seetõttu, et vastava soo esindajaid diskrimineeritakse juhtorgani liikme valimisel. Meie arvamust kinnitab kaasaegne rahandusteooria, mille kohaselt on ettevõtte (aktsionäride, juhtkonna) peamiseks lõppeesmärgiks ettevõtte väärtuse maksimeerimine ehk aktsionäride rikkuse maksimeerimine. See tähendab, et aktsionärid soovivad üldkoosolekul valida tõenäoliselt selliseid nõukogu liikmeid, kes suudavad kõige paremini omanike eesmärgi täita. Siinkohal ei oma mingit tähtsust, kas nõukogu liikme kandidaat on mees või naine. Valituks osutub ikkagi isik, kellel on nõukogu liikmena töötamiseks aktsionäride hinnangul sobivaimad teadmised, oskused, kogemused ja isikuomadused. Eelnevast tulenevalt leiame, et tegelikud probleemi põhjused peituvad mujal ning naiste madal osakaal ettevõtete juhtimisel on pigem probleemi tagajärg.

Üheks probleemi allikaks võivad olla ühiskonnas levinud rollikujutised, mis omistavad naistele ja meestele erinevaid väärtuseid, hoiakuid ja ülesandeid. Seetõttu tuleks meie hinnangul keskenduda üldisematele meetmetele kui sookvootide kehtestamine, et vähendada naiste ja meeste ebavõrdsust ning suurendada naiste osalemist ettevõtete juhtimisel. Kindlasti on selles abiks ka üldised programmid ja tegevused, mis on suunatud üldise ettevõtlusaktiivsuse suurendamisele ning ettevõtliku mõttelaadi arendamisele juba noortes.

2. Sookvootide kehtestamine piirab ettevõtlusvabadust ja riivab õigust omandile

Kaubanduskoda on alati seisnud ja seisab ka tulevikus selle eest, et ettevõtlusvabadust ja omandiõigust ei piirataks ülemääraselt. Leiame, et sookvootide kehtestamise asemel eksisteerib mitmeid alternatiivseid meetmeid, mis aitaksid suurendada naiste osalemist ettevõtete juhtimisel, kuid ei riivaks nii ulatuslikult ettevõtlusvabadust. Seetõttu oleme seisukohal, et Euroopa Komisjoni poolt väljapakutav meede kahjustab ülemääraselt ettevõtlusvabadust ning omandiõigust. Nimetatud õiguste riive seisneb üldkoosoleku ehk börsiettevõtte aktsionäride otsustamisõiguse piiramises nõukogu liikmete valimisel. Viimane kujutab endast otsest ja selget tegevusvabaduse sh ettevõtlusvabaduse riivet, kuna ei võimalda ettevõtjal langetada otsuseid vabalt või majandusloogikast tulenevalt. Täiendavalt vajaks meie hinnangul analüüsimist seegi, kas sellisel kujul Euroopa Komisjoni poolt väljapakutud meede saab üldse ollagi Euroopa Liidu aluslepingute kohaselt ühtse regulatsiooni objektiks, kuivõrd seda ei ole võimalik põhjendada näiteks konkurentsitingimuste parandamise või siseturu parema reguleerimise vajadusega.

3. Sookvootide kehtestamise näol oleks tegemist ilmselge ülereguleerimisega

Meie arvamust, et ilma sookvootide kehtestamiseta on samuti võimalik suurendada naiste osakaalu ettevõtete juhtorganites, kinnitab mitme ELi liikmesriigi kogemus.

Näiteks Rootsis, Soomes ja Suurbritannias puuduvad ettevõtetele kohustuslikud sookvoodid, kuid sellest hoolimata on nendes riikides tänu muudele meetmetele naiste osakaal ettevõtete juhtorganites ELi liikmesriikidest üks kõrgemaid. Rootsis on vähemalt kaks naist juhtorganis üle 80% ettevõtetel, Soomes ja Suurbritannias on vastav näitaja ligikaudu 70%, ELi keskmine on ainult 29%.¹ Seega ei näe me mingisugust vajadust, et EL peaks kohustama igat liikmesriiki kehtestama sookvoote. Leiame, et ELi poolt soovitud eesmärki (naiste osaluse suurendamine ettevõtete juhtorganites) on võimalik saavutada ka meetmetega, mis ei piira nii ulatuslikult ettevõtlusvabadust ega riiva õigust omandile. Samuti peaks meie hinnangul iga liikmesriik ise saama otsustada, kas ja millised meetmeid on vaja rakendada olukorra parandamiseks, kui seda soovitakse.

4. Sookvoodid võivad negatiivse mõjuna kaasa tuua ühiskonnapoolse sildistamise

Sookvootide negatiivseks mõjuks on kahtlemata sildistamine. Esiteks võib ühiskonnas hakata levima arusaam, et naine on saanud nõukogu liikmeks sookvoodi tõttu, mitte tänu oma oskustele, teadmistele ja kogemustele. Selline negatiivne hinnang võib sundida mõnda inimest loobuma nõukogu liikmeks saamisest. Samas võivad sookvoodid kahjustada ka ettevõtte mainet. Ühiskonnas võib tekkida negatiivne kuvand nende ettevõtete osas, kes ei ole nõukogu liikmete valimisel naisi diskrimineerinud, kuid teatud objektiivsetel põhjustel ei täida või ei ole kohustatud täitma sookvoodi nõuet. See võib juhtuda näiteks olukordades, kus puudub sobiva kompetentsiga isik, kes sooviks saada nõukogu liikmeks või liikmesriik on vabastanud ettevõtte sookvoodi nõudest, sest ettevõtete töötajatest moodustavad naised alla 10%.

5. Ebavõrdse kohtlemise vastu ei peaks võitlema diskrimineerivate meetmetega

Kaubanduskoda soovib tähelepanu juhtida ka asjaolule, et sookvootide kehtestamisega võib kaasneda vastassoo diskrimineerimine. Esiteks võib ebavõrdne kohtlemine aset leida juhul, kui nõukogu liikme valimisel tuleb eelistada vastassoost isikut teisele isikule, kuigi mõlema kvalifikatsioon ja kogemused on võrdväärsed. Mõõname, et selline ebavõrdne kohtlemine võib olla õigustatud, kui see seadustatakse. Samas on tõenäoline, et sookvootide kehtestamise tagajärjel esineb juhtumeid, millega kaasneb eelnevast näitest oluliselt suurema kaaluga ja põhjendamatult vastassoost ebavõrdne kohtlemine. Eelkõige võib see tekkida olukorras, kus vastassoost nõukogu liikme kandidaadi pädevus on kõrgem kui teisest soost isikul, kuid sookvoodi nõude täitmiseks otsustatakse nõukogu liikmeks valida ikkagi isik, kes puhtalt kvalifikatsiooni arvestades ei oleks valituks osutunud.

6. Sookvootide kehtestamine suurendaks ettevõtete halduskoormust

Direktiivi eelnõu art-st 5 tuleneb börsiettevõtetele täiendav aruandluskohustus, mille tõttu peavad ettevõtted kord aastas esitama teabe oma juhtkonna soolise koosseisu ning meetmete kohta soolise tasakaalu parandamiseks. Oleme seisukohal, et juhul kui direktiiv jõustub ja iga liikmesriik võtab direktiivi sätteid siseriiklikusse õigusesse üle, siis ei peaks riik kehtestama börsiettevõtetele täiendavat aruande vormi. Andmed nõukogu liikmete kohta on meie teada avalikud enamikes riikides ning eraldi on avalikustamise meetmed ette nähtud tavaliselt börsiettevõtetele, mistõttu piisab juba olemasolevatest regulatsioonidest, et soovitud andmed oleksid nii riigiasutustele kui

---

¹ Vt eduaruanne: „Women in economic decision-making in the EU”, märts 2012 (http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/women-on-boards_en.pdf)

ka avalikkusele kättesaadavad. Direktiivis väljapakutud regulatsioonide kehtestamise korral suureneks ettevõtete halduskoormus põhjendamatult ja igal juhul.

Eeltoodud põhjustel ei pea Kaubanduskoda võimalikuks toetada sookvootide kehtestamist ning oleme seega vastu Euroopa Komisjoni vastavasisulisele ettepanekule. Anname teada, et eelistame selles valdkonnas iseregulatsiooni jätkumist ning peame olulisemaks meetmeid ja tegevusi, mis aitavad suurendada elanikkonna üldist ettevõtlusaktiivsust ja ettevõtlikkust.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Sama:
Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjon
Rahandusministeerium

Koostanud: Marko Udras marko@koda.ee 6040070